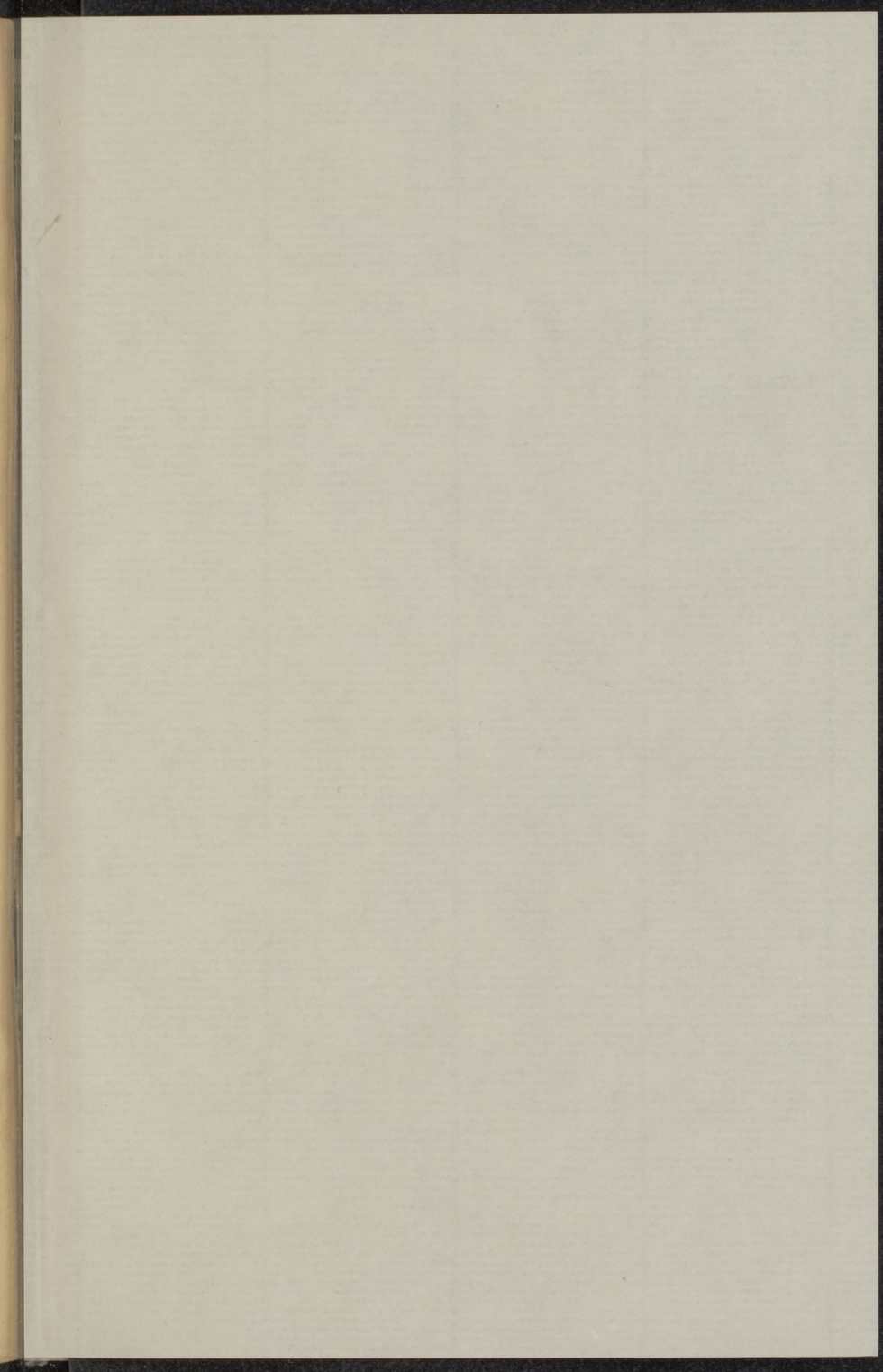

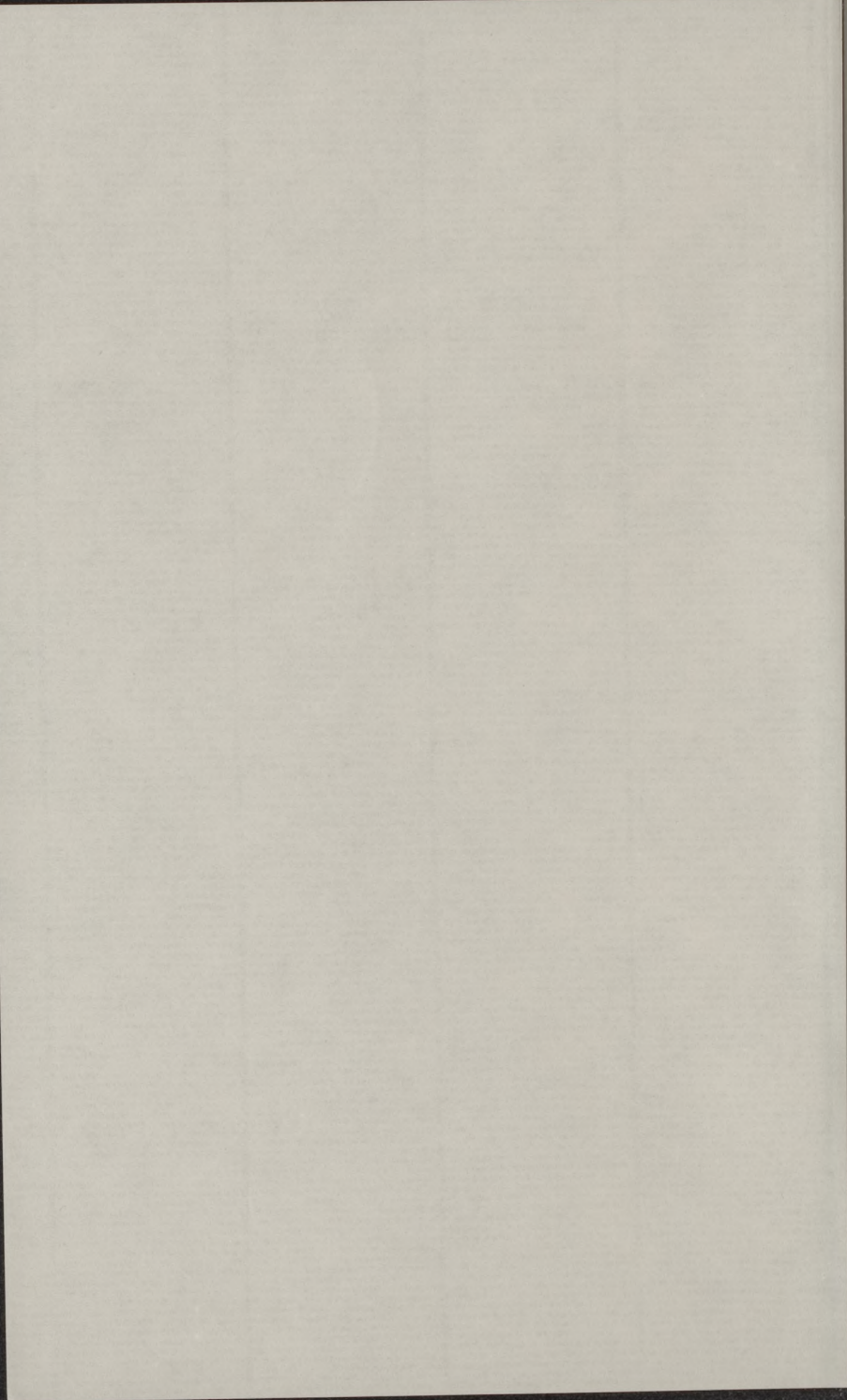
1806

C 19

2231

1806
C 19

ALGEMEENE

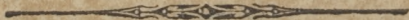
TOELICHTING

TOT EEN

PLAN van IMMIGRATIE

NAAR

SURINAME.

TE PARAMARIBO

bij J. C. MULLER Az.

9029/63

Toen, bij de behandeling van de emancipatie-wet in de 2e. Kamer der Staten Generaal, artikel 4 van het oorspronkelijk ontwerp geheel verdween en daardoor het principe: » *Immigratie van vrije arbeiders onder regeling en leiding der Regering* » moest plaats maken voor het denkbeeld om die immigratie over te laten aan den ondernemingsgeest van particulieren, — toen heerschte misschien onder de groote menigte eenig verschil van meening omtrent de vraag: of ook langs dezen weg immigratie op groote schaal zou kunnen gelukken, zoodat men den schok, dien de landbouw in Suriname, door de emancipatie der slaven, ongetwijfeld moest gevoelen, in betrekkelijk korten tijd zou te boven komen.

Onder de mannen echter, die als meer bevoegde regters over deze zaak waren aan te merken; onder hen, die van de immigratie-questie studie hadden gemaakt; die in

andere koloniën (voornamelijk de Fransche en Engelsche) de emancipatie hadden bijgewoond of hare gevolgen meer van nabij hadden gadegeslagen; die getuigen waren geweest, hoe men ook dáár begonnen was met de immigratie aan particulieren over te laten, om overal te eindigen met de Regering de leiding daarvan op te dragen, — onder hen bestond geen verschil van denkwijze, integendeel hunne conclusie luidde eenstemmig: *immigratie, zonder dadelijke en krachtige inmenging van den Staat, kan niet gelukken*; en daarmede werd dan ook de straks bedoelde wijziging in het ontwerp L o u d o n veroordeeld.

Intusschen de wet was aangenomen en het eenige tot bevordering der immigratie toegestaan, was de premie op den aanvoer van vrije arbeiders, waarvoor een millioen werd beschikbaar gesteld.

De belanghebbenden in den landbouw moesten nu zelve zien hoe en waar zij hunne arbeiders konden verkrijgen. Hier in de kolonie zag men de zaak donker in. Maar toch, men verloor den moed niet. Er werden stappen gedaan om immigranten uit Barbados over te voeren; men trachtte Portugezen te bekomen; men zag uit naar arbeiders van de Kaap-Verdische eilanden; maar al die pogingen mislukten, zoodat, mogten al uit de eerste plaats eenige arbeiders worden aangevoerd, het getal niet noemenswaardig is. Het oprigten der Immigratie-maatschappij in 1865 bragt nieuwe verwachtingen aan. Werden ze beantwoord?

Het ligt niet in het voornemen hier breedvoerig uit te weiden over alle proeven sinds 1862 gedaan, alle pogingen in het werk gesteld om immigranten te verkrijgen. De cijfers spreken luide genoeg aan te toonen, dat na vijf jaren tobbens men nog niet veel verder is dan op

den dag toen de emancipatie in de kolonie werd afgekondigd. Behalve de hierboven genoemde Barbadianen, die door verschillende particulieren werden aangebragt, kwamen door de bemoeijingen der Immigratie-maatschappij in 1865, 395 en in 1866, 602 chinezen in de kolonie; terwijl in 1867 geen enkele immigrant werd aangevoerd. In het begin van dit jaar kwamen 278 chinezen en nu onlangs nog 239. De bestellingen voor 1866 hadden echter 1500 beloopt, en voor 1867, 1600, zoodat slechts aan de helft van de aanvragen werd voldaan. Meer dan twee jaren staan de woonhuizen op de verschillende plantages ledig, die men daar voor de te verwachten arbeiders had gebouwd en ingerigt.

Was deze slechte uitslag te wijten aan verzuim van de zijde der Maatschappij? Was hare inrigting minder goed of ontbrak het haar misschien aan kapitaal? Van noch het een noch het ander kon men haar betichten. Heerschte er onverschilligheid bij de directe belanghebbenden, de planters? Het zou groote onregtvaardigheid zijn hun die beschuldiging te gemoet te werpen, al heeft men het hier en daar wel eens willen doen gelooven, dat in de kolonie zelve de handen niet genoeg uit de mouw werden gestoken.

De bezwaren, die immigratie door particulieren geleid, in den weg staan, bleken dus wel groot te zijn. De waarheid der woorden die wij hierboven als de slotsom der overwegingen van bevoegde beoordeelaars aanhaalden, werd algemeen erkend; het was weldra geen punt van verschil meer, dat alleen door regeling en leiding van staatswege de zaak kon slagen.

Maar vijf jaren waren reeds voorbij; nog vijf jaren, en het jaar 1873 staat voor de deur, den termijn, met zich

brengende waarop het staatstoezicht over de geëmancipeerden moet ophouden.

De gevolgen liggen voor de hand; luttel zal nà dat tijdstip het getal geëmancipeerden zijn, die zich nog aan den grooten landbouw zullen blijven wijden.

Er moest dus spoedig hulp verschaft worden, zou die hulp niet te laat komen.

De Nederlandsche Staat moest zelf zich regtstreeks met de zaak bemoeijen en door zijn vermogen zien te bewerken wat door particulieren, noch ook maatschappijen kon bereikt worden. Daarin moest Nederland het voorbeeld volgen dat Engeland en Frankrijk gegeven hebben. Dát was het eenige waarvan men zich nog een goeden uitslag kon beloven.

Die gedachte gaf het aanzijn aan de bekende adressen in den aanvang van dit jaar tot den Koning gerigt. De Koloniale Staten namen hiertoe het eerste initiatief; de burgerij volgde.

Bij die adressen werd met klem van redenen aangetoond: 1o. De dringende behoefte die deze kolonie heeft aan werkrachten voor den landbouw, den eenigen grondslag van haar bestaan. 2o. Dat de immigratie, zoo als zij nu is overgelaten aan particulieren, geen kans op slagen heeft. 3o. Dat alleen, wanneer de staat de regeling daarvan op zich neemt, men er eenig gunstig resultaat van kan verwachten;— terwijl overeenkomstig deze laatste stelling, eerbiedig maar dringend werd verzocht, dat de immigratie mogt worden *Regeringszaak* waaraan spoedig en op voldoende wijze uitvoering werd gegeven.

Dat was in Februarij. Met groot ongeduld werden de resultaten te gemoet gezien welke die adressen in het

Moederland zouden te weeg brengen. Maar het verlangen om daar iets van te hooren werd op harde proef gesteld; maanden verliepen, zonder dat men op officieele wijze of zijdelings mogt vernemen, dat de adressen ook zelfs maar in overweging werden genomen. En zóó ging er weder veel tijd verloren en bij den dag werd de overtuiging sterker, dat er moest gehandeld worden, wilde men niet in het jaar 1873 de kolonie aan totalen ondergang zien bloot gesteld.

Men moest een belangrijken stap verder gaan. Bij de straks genoemde adressen werd in slechts algemeene termen verzocht, dat de Regering, met al de Haar ten dienste staande middelen, zich de zaak zou aantrekken en werd de wijze waarop zij die zou uitvoeren geheel aan Haar overgelaten. Een uitgewerkt voorstel in te dienen was niet wel doenlijk, zoolang men niet wist hoe ver het Moederland zou willen gaan om zijne kolonie te redden; zoolang men vooral ook onbekend was met den wil en de magt daarginds om hier ook op finantieel gebied te helpen. Nu men echter in die wetenschap niets verder kwam en men ook over die adressen niets naders hoorde, scheen het raadzaam toch een plan te ontwerpen en, om de uitvoering daarvan zoo waarschijnlijk mogelijk te maken, als eersten en voornaamsten grondslag aan te nemen *om dadelyke finantieele hulp uit de Nederlandsche Schatkist geheel op zijde te stellen en slechts aan den Nederlandschen Staat zijne zedelijke ondersteuning te vragen*, en deze laatste zóó aan te wenden, dat, met een weinig medewerking van de bevoegde Magten de bezwaren, die zich tot nu toe tegen de immigratie opdeden, uit den weg geruimd werden, de zaak zelve krachtig kon worden doorgezet, en zóó het vooruitzigt geopend op nog tijdig aangebragte hulp in de behoefte aan werkkrachten;

Terwijl men de schets reeds had ontworpen voor een diergelijk voorstel, werd men van de juistheid van dien grondslag overtuigd, door de berigten die de mail in de laatste twee maanden uit het Moederland aanbragt. De geschriften over de Surinaamsche immigratie in het licht verschenen, de discussien in de Eerste en Tweede Kamer der Staten Generaal over de belangen dezer kolonie gevoerd, zij deden duidelijk zien dat alleen dan op meer algemeene ondersteuning in het Moederland voor deze belangrijke zaak kan gerekend worden, als men de financien van de Nederlandsche schatkist zoo min mogelijk daarbij betrok.

Het geheele plan, zooals het ontworpen en uitgewerkt werd, in zijne grondslagen en onderdeelen toe te lichten, is het doel dezer bladzijden.

Het voornemen was om deze beide vragen op te lossen:

Hoe en waar moeten de immigranten verkregen worden die geschikt zijn voor den veldarbeid onder dit klimaat?

Op welke wijze kan de betaling der hooge kosten, aan den aanvoer van immigranten verbonden, op de voor den landbouw minst bezwarende wijze geschieden?

Een blik in de geschiedenis van naburige kolonien en wel voornamelijk van de Fransche, gaf al spoedig den weg aan dien men, wat betreft de eerste questie, had te volgen. Terwijl Engeland aan zijne West-Indische kolonien een voldoende toevoer van vrije arbeiders kon bezorgen uit zijne Oost Indische bezittingen, was Frankrijk in dit opzigt zoo gelukkig niet; maar het vond toch een geschikt element voor den veldarbeid in zijne kolonien in de negers die werden aangevoerd van de Afrikaansche West-kust.

Bekend zijn de onderhandelingen over deze laatste immigratie (zoo gehaat in het oog der Engelschen) gevoerd door die beide groote Mogendheden; onderhandelingen, die tot gevolg hadden het sluiten van het tractaat van 1861, waarbij Engeland de emigratie van koelies uit Britsch-Indie toestond op voor Frankrijk zeker niet zeer gemakkelijke voorwaarden. Daargelaten of aan Nederland zelf eene immigratie van de Afrikaansche kusten aanbevelenswaardig zou toeschijnen, waarvan de verwezenlijking met het oog op zijne bezittingen aldaar anders niet moeijelijk zou zijn, ligt het voor de hand, dat Engeland, zoo al, dan toch niet ligt, zijne toestemming daartoe zou verleenen. Ofschoon nu die magtige Staat zeker de onderhandelingen over eene diergelijke zaak met eene Mogendheid als Nederland niet in dezelfde verhouding zou hebben te voeren als met het Fransche Rijk, zoo meent men toch, dat ook voor Nederland een gelijk resultaat als wat Frankrijk verkreeg niet onwaarschijnlijk zou zijn en ook voor Suriname de uitvoer van koelies uit Indie door Engeland zou toegestaan worden. Al ontveinst men het zich geenszins, dat niet dan op vele en zelfs bezwarende voorwaarden de toestemming tot het sluiten van een diergelijk tractaat van de Engelsche Regering zal zijn te verkrijgen, zoo meent men die toch te mogen verwachten, wanneer voor die overeenkomst dezelfde bepalingen worden voorgesteld als het hierboven genoemde tractaat van 1861 tusschen Frankrijk en Engeland; bepalingen die voor doelmatige behandeling der emigranten, voor behoorlijke verscheping, voor vrije terugreis als zij die verlangen, en in het algemeen voor de handhaving hunner regten als Britsche onderdanen genoegzame waarborgen aanbieden. Om die waarborgen te vermeerderen en daardoor de verwachtingen nader te staven dat de Engelsche Regering tot zoodanig voorstel zal

toetreden, acht men eene verordening noodzakelijk waar-
 bij, behalve het reeds gezegde, ook de regten en verplig-
 tingen der immigranten wanneer zij in de kolonie zijn
 aangekomen, de wijze waarop zij op de verschillende
 plantages worden ingedeeld, uitvoerig worden geregeld,
 en voor de nadere bepalingen betreffende hun arbeid en
 hun loon, het toezigt over hen en het waken voor hunne
 belangen wordt gezorgd; vooral zal daartoe veel bijbrengen
 wanneer al die zaken op denzelfden voet geregeld worden
 als in de Britsche kolonien.

Men heeft daarom de eer in de eerste plaats bij dit
 plan aan te bieden eene proeve van een tractaat met Enge-
 land, en vervolgens eene proeve van een Koninklijk Besluit,
 waarbij twee verordeningen worden vastgesteld als: » Eene
 » betreffende het toezigt op den aanvoer van vrije arbeiders
 » in Suriname en op hunne behandeling gedurende hun ver-
 » blijf aldaar», — en » eene betreffende het uitloven van Staats-
 » wege van premien op den aanvoer van vrije arbeiders in
 » Suriname.» Over deze premien zal nader hier onder-
 gesproken worden.

Bij deze proeven heeft men aangenomen: dat de Koning
 der Nederlanden zich borg stelt voor de rigtige nakoming
 der voorwaarden bij het tractaat gesteld; dat daardoor de
 regeling en de leiding der immigratie van de Regering
 moet uitgaan; dat de Koning evenwel het onmiddellijke
 toezigt over die zaak opdraagt aan zijn vertegenwoordiger
 in de kolonie, den Gouverneur van Suriname.

Behalve menige nuttige bepalingen van reeds bestaande
 Koninklijke besluiten betreffende het toezigt over de im-
 migranten, bevat de genoemde proeve, Koninklijk Be-
 sluit, een zeer groot deel van den inhoud van de *ordi-*
nance van 1864 No. 4 der Engelsche kolonie Demerary;

eene verordening die teregt als eene doeltreffende wordt geprezen. De verschillende hoofdstukken waarin het concept is ingedeeld bevatten bepalingen over :

- de vrije arbeiders en hunne werving als immigranten ;
- de overeenkomsten ;
- de depôts of plaatsen van huisvesting der emigranten vóór de inschepping ;
- de inschepping ;
- de schepen en hetgeen op den overvoer betrekking heeft ;
- voorschriften bij aankomst der emigranten en hunne ontschepping ;
- den agent-generaal en zijn ondergeschikt personeel in de kolonie Suriname en de bescherming van- en het toezigt over de immigranten ;
- de aanvragen voor- of bestellingen van immigranten ;
- de inschrijving der immigranten ;
- de indeeling der immigranten na aankomst in de kolonie ;
- de bekrachtiging der overeenkomsten door de immigranten ;
- de vernieuwing der overeenkomsten en certificaten van voldaan te hebben aan de gesloten overeenkomst ;
- den werkring van den agent-generaal voor immigratie ;
- de verplichtingen van den huurder van immigranten ;
- en
- de verplichtingen van den immigrant.

Dat deze verordening in den vorm van een Koninklijk Besluit wordt voorgesteld is noodzakelijk. Behalve dat art. 4 *in fine* van de emancipatie-wet duidelijk de regeling van het toezigt op den aanvoer van vrije arbeiders aan den Koning geeft, zoodat zonder wijziging dier wet

(ook onder het daarna ingevoerde nieuwe Regerings-reglement) deze zaak niet bij *koloniale verordening* mag geregeld worden, zoo vloeit uit de omstandigheid, dat, volgens het tractaat, de Regering zich met de regeling der immigratie belast en zich borg stelt voor de rigtige nakoming der voorwaarden bij die overeenkomst aangenomen. voort, dat van Haar ook de bepalingen dienen uit te gaan die de toepassing dier voorwaarden moeten bevatten.

Maar behalve met Engeland zal het Moederland ook met andere Mogendheden overeenkomsten kunnen treffen, in wier staten of bezittingen geschikte arbeiders voor den landbouw in Suriname gevonden worden. Men stelt zich voor, dat het sluiten van een tractaat in den geest als de voorgestelde proeve met Frankrijk (voor Cochin China en Pondicherij) met Spanje, Portugal (voor de Azorische, Kaapverdische en Canarische eilanden) of met China altoos veel minder politieke bezwaren zal ontmoeten dan met de Engelsche Regering, vooral wanneer door bepalingen als in het voorgestelde concept koninklijk besluit behoorlijk gezorgd wordt voor doelmatige behandeling der emigranten zoo op den overtogt als gedurende den tijd dat zij in de kolonie onder contract verblijven.

Om tot eene goede oplossing van de tweede hoofdvraag, hierboven gesteld, te komen, is reeds veel geschreven en nog meer gesproken in deze kolonie. Dat de kosten aan immigratie verbonden den landbouw zwaar drukken, behoeft voorzeker nergens meer betoog. Dat het onbillijk zou zijn die geheel en al ten laste van den planter te brengen, werd van verschillende zijden reeds aangenomen. Ook elders werd ingezien dat men den landbouw een deel van dien druk moest ontnemen. Van Jaar dat men in Demerarij een derde dier kosten van de schouders der

planters afnam en die op de geheele kolonie bragt. Maar zelfs in ons Moederland waar zoo weinig voor de immigratie-zaak zedelijk of materieel werd gezorgd, scheen men te begrijpen dat in dit opzigt toch iets moest gedaan worden. Men stelde premien voor den aanvoer. Maar niettegenstaande die premien blijft de aanvoer van vrije arbeiders eene kostbare zaak; en terwijl het schijnt, dat voor die kosten niet van elders kan worden bijgedragen, moet men dan toch zien (en dit is wel het minst wat men doen kan) de betaling op de minst bezwarende wijze mogelijk te doen plaats hebben.

Menig voorstel in dien zin werd reeds in de wereld geroepen; menig plan ontworpen, al kwam er geen tot uitvoering of ook maar tot uitwerking. Meestal was de basis waarop moest worden voortgebouwd den planter de kosten voor den aanvoer voor te schieten, die termijns-gewijze te doen terug betalen en daarvoor van het Moederland een kapitaal te vragen als renteloos (of ook wel rentegevend) voorschot. Men stuitte evenwel steeds op twee groote bezwaren. Het eene bestond in de weinige zekerheid onder de bestaande wetgeving op eene rigtige afbetaling van het voorgeschoten kapitaal. Dit bezwaar zal echter nu weldra vervallen, bekend als het is, dat Suriname, na 40 jaren op eene nieuwe wetgeving gewacht te hebben, dan toch eindelijk met 1869 de invoering daarvan mag verwachten. Die nieuwe wetgeving, op de leest der Nederlandsche geschoeid, zal in het daartoe behoorende hypothekair stelsel voor de aflossing van geleend kapitaal de noodige zekerheid kunnen aanbieden, die thans ontbreekt.

Van meer gewigt was het andere bezwaar waarop zoo even gedoeld werd; het bestond in de onmágt van de Nederlandsche Schatkist — of in allen gevalle in de wei-

nige 'gezindheid in het Moederland om hier finantieele hulp te verschaffen. En dit bezwaar is gebleven, getuige, wij zeiden het reeds hierboven; al wat wij in de laatste weken hierover uit Holland hoorden. Men had reeds genoeg tegen het verleenen van een subsidie telken jare om nog geneigdheid te betoonen voor het verstrekken van meer gelden, al was het voor de immigratie, al was het slechts als voorschot. En nu is het de tijd niet meer om te vragen: Is dit onvermogen der Nederlandsche Schatkist bewezen? of, is men voor die weinige gezindheid om zijne kolonie bij te staan in eene zóó belangrijke zaak waarmede haar staan of vallen gemoeid is, behoorlijk verantwoord? De tijd van betoog of klagt is voorbij, de tijd van handelen is reeds lang daar.

Het is om die reden, dat men bij het voorgenomen plan een eenigzins anderen weg insloeg om den landbouw te gemoet te komen. Echter stelt men niets nieuws voor. In bijna elk der vroegere voorstellen lag veel goeds, dat men bij het uitwerken van dit plan heeft kunnen te pas brengen. Door wrijving van gedachten, door bespreking in de officieele vergaderingen en in de particuliere kringen, leerde men onderscheiden, wat den toets kon doorstaan, waarmede men de klippen kon omzeilen die zich veelvuldig aan het oog voordeden.

De grondslagen van het plan, wat de finantieele zijde betreft, komen kortelijk op het volgende neer:

Eene leening ten laste der kolonie Suriname tot een bedrag van hoogstens twee en een half millioen, in seriën uit te geven, met eene rente van 5%.

De Staat der Nederlanden geeft garantie voor aflossing van kapitaal en betaling der rente.

Het kapitaal dat gestort wordt naar mate de toevoer

van immigranten het noodig zal maken, zal worden aangewend om in alle kosten van aanwerving, uitrusting en transport bij wijze van voorschot aan den planter te voorzien. Terwijl aldus de planter in allen gevalle door dat voorschot de kosten eerst zal behoeven te voldoen bij de aankomst der immigranten in de kolonie, zal hem ook des verlangende nog nader crediet verleend en hem de mogelijkheid verschafft worden om dat voorschot in vijf jaren bij vier gelijke termijnen terug te betalen, waarvan de eerste verschijnt nadat hij twee jaren zijne immigranten ten nutte zijner plantage heeft kunnen gebruiken.

Behalve dit stelt men voor den planter in het genot van de staatspremie te laten door het bedrag daarvan met de hem voorgeschoten kosten van aanvoer te verminderen.

Dat de voorgestelde Leening garantie van den Staat noodig heeft om te gelukken, schijnt geen betoog te behoeven. Dat met die garantie men van haar welslagen de zekerheid kan hebben, gelooft men dat evenmin nadere toelichting vereischt.

Om die Leening ten laste der kolonie evenwel te kunnen aangaan, is zoowel de goedkeuring van den Kolonialen als van den Nederlandschen wetgever noodig; art. 151 van het Regerings-reglement schrijft dit voor.

Men zal dus en de Regering en de Vertegenwoordiging in Nederland moeten aantoonen in de eerste plaats de behoefte die de kolonie heeft aan kapitaal voor de immigratie, maar vervolgens (en wel voornamelijk) dat de Staat zijne garantie voor die Leening kan schenken, om haar door dat prestige te doen gelukken, zonder dat zijne eigen financiën daardoor in het minst benadeeld worden.

Tot bewijs van het eerste punt schijnen weinige woorden voldoende.

Behoeftē aan toevoer van vrije arbeiders (niet van eenige honderden maar van vele duizenden), zij is erkend. Dat echter door dien krachtigen hefboom de landbouw niet alleen uit zijnen vervallen toestand zal worden opgericht maar een tijd van ontwikkeling te gemoet zal gaan, die als eerste gevolg vermeerdering van algemeene welvaart met zich zal brengen; dat de kolonie zelve uit die welvaart verbetering harer financiën zal kunnen putten of liever dat hierin alleen de bron voor die verbetering gelegen is en dat zóó een einde zal kunnen komen aan die jaarlijksche subsidien uit de Nederlandsche schatkist aan beide zijden van den Oceaan evenzeer gehaat, — van dat alles is het één een noodzakelijk gevolg van het andere. Maar, voor zóó aanzienlijken toevoer van arbeiders zullen slechts weinigen de kosten kunnen dragen, als zij niet door voorschot voor eenigen tijd, worden geholpen. Dat de kolonie zelve dit niet kan doen door gemis aan het noodige kapitaal, bewijst het zoo even aangehaalde woord „subsidie” op zich zelf reeds.

De behoefte aan voorschot en (bij onmagt van de kolonie zelve zoowel als van het Moederland om dat te verschaffen) aan eene leening blijkt dus.

Nu het tweede punt en wel in de eerste plaats de garantie der rente. Hoe kan men Nederland de zekerheid geven dat het bedrag voor die renten ad 5% elk jaar op zijn tijd in Suriname kan gevonden worden? Om tot die zekerheid te geraken, wordt bij dit plan voorgesteld eene verordening betreffende *eene verhooging van eenige bestaande belastingen met vijf opcenten en eene belasting of hoofdgeld ten laste der planters.*

Men ging tot het eerste niet dan met eenigen schroom over. De bevolking van Suriname onder de tegenwoordige omstandigheden met belangrijke verhooging van belastingen te treffen, zou zeker bij niemand goedkeuring vinden. Wel had men de overtuiging, dat bij gelukken van het plan de gunstige resultaten op alles zullen terugwerken; dat ieder in het bijzonder de voordeelen zal genieten van de algemeene welvaart, die zich in een kort verschiep vertoonen zal; wel meende men, dat dan ook allen naar vermogen moesten medewerken om zulk een plan te doen gelukken.

Maar men was tevens ten volle bewust van den benarden toestand waarin zich over het algemeen de bevolking van Suriname tegenwoordig bevindt, zoodat daár niet om hulp kon gevraagd worden waar de nood zelve zoo groot was. Op dit oogenblik, van haar geldelijke offeringen van eenig belang te vergen, ging niet aan.

Maar iets kon er toch gedaan worden van die zijde, en daarom geloofde men met gerustheid eene zóó geringe bijdrage als vijf opcenten op eenige bestaande belastingen te kunnen voorstellen.

Uit de toelichting op art. 1 van de *concept-verordening over de vijf opcenten* blijkt, dat de opbrengst daarvan in het eerste jaar 25 á 30 duizend gulden zal kunnen bedragen. In het eerste jaar dat het plan in werking komt zal die som misschien voldoende kunnen zijn voor de rentebetaling van de eerste serie van het Leening-Kapitaal. Na het storten echter van meer kapitaal, zullen die opcenten de betaling der renten niet meer kunnen dekken en moet men daarvoor elders bijdragen zoeken. Om dan te suppleren wat er aan het bedrag der opcenten te kort komt, heeft men eene belasting op den plan-

ter voorgesteld; de reden ligt voor de hand. Terwijl anderen slechts zijdelings voordeel zullen trekken uit eene welgeslaagde immigratie, is het de planter die direct de gunstige gevolgen zal ondervinden. Hij zal dan ook, in de eerste plaats, moeten medewerken om de maatregelen te helpen bevorderen die daartoe leiden kunnen. Uit hetgeen evenwel gezegd wordt bij de toelichting op de reeds genoemde verordening zal blijken, dat men zich die bijdrage niet als te drukkend behoeft voor te stellen.

Men heeft bepaald, dat het bedrag van deze belasting voor elken planter in evenredigheid zal zijn met het getal arbeiders die op zijne plantage werkcontracten hebben aangegaan. Men heeft echter geen *vast hoofdgeld* aangenomen omdat de opbrengst der opcenten, aangevuld door deze belasting, de zekerheid moet geven van de betaling der rente van het geleende kapitaal. Wat die opcenten minder zullen bedragen dan de som der te betalen renten, wordt door de belasting op de planters gesuppleerd, zoodat men elk jaar zeker kan zijn dat de benoodigde penningen aanwezig zullen zijn. Door hier nu een *vast* hoofdgeld voor te stellen zou men, het laag stellende, die zekerheid niet aan de Nederlandsche Schatkist kunnen verschaffen; en het onmatig hoog nemende (om dat doel te bereiken) zou men den planter noodeloos bezwaren. Nu zal het hoofdgeld elk jaar slechts zóó hoog zijn als de behoefte aan suppletie bij de opcenten zal medebrengen.

Kan op deze wijze Nederland, zonder eenige vrees voor eigen nadeel, de renten bij de voorgestelde leening garanderen, hoe kan men ook zekerheid geven voor behoorlijke aflossing van het gestorte kapitaal?

Bij de tot het plan behorende conceptverordening

Betreffende *eene leening ter bevordering der immigratie* wordt in de eerste plaats bepaald, dat de leening uitsluitend bestemd is om den aanvoer van vrije arbeiders te bevorderen. In eene andere conceptverordering (*die, betreffende een Immigratiefonds*) wordt het beheer over het gestorte kapitaal geregeld, en bepaald, hoe daarmede zal worden gewerkt om het dienstbaar te maken aan zijne bestemming. De Leening, aan te gaan ten behoeve der kolonie, is Gouvernementszaak, en niet minder zal dit het geval zijn met de geheele immigratie, zoo als men die bij dit plan voorstelt. Het beheer over het leening-kapitaal zal dus wel aan geen ander dan aan het Koloniaal Bestuur kunnen worden opgedragen. Men heeft tot meerdere zekerheid echter gemeend gebiedend te moeten voorschrijven (zoo als men dit ook deed in de conceptverordening betreffende de vijf opcenten en de belasting op de planters) dat deze gelden geheel afgescheiden moeten blijven van alle overige koloniale geldmiddelen. De bepalingen hoe het kapitaal voor het doel zal worden aangewend waarvoor het is opgenomen zijn eenvoudig. Men heeft zich de administratie voorgesteld als eene kas of een fonds waarin het opgenomen kapitaal gestort wordt. Uit die kas of dat fonds worden bij wijze van voorschot alle kosten voldaan voor den aanvoer der immigranten, terwijl daarin terugkeert wat de planter, 't zij bij de aankomst der immigranten in de kolonie terugbetaalt, of, wanneer hij verder crediet verlangt, bij termijnen zal afdoen. Dat crediet, gelijk reeds is gezegd, wordt voor 5 jaren verleend. Daarvoor verbindt de planter echter de plantage waarvoor de immigranten zijn besteld, en wel, door het geven van eerste hypotheek. Hierbij wordt nog aangestipt, dat, alvorens een crediet verleend wordt, eene commissie, door den Gouverneur te benoemen en te

beëdigen, eerst zal onderzoeken of de daarbij betrokken plantage de noodige waarborgen voor de rigtige aflossing der aan te gane schuld oplevert; terwijl, na het rapport dier commissie, het den Gouverneur in alle gevallen nog blijft voorbehouden om het gevraagde crediet te weigere n even als hij geregtigd is om, bij gemis van voldoende zekerheid van betaling der kosten bij aankomst der immigranten, op elke andere aanvraag ongunstig te beschikken.

Dus meent men — door het geleende kapitaal slechts voor het bestemde doel te doen gebruiken, — door het beheer daarover op te dragen aan den Gouverneur en het als gouvernementenzaak te beschouwen — en door de opgegeven waarborgen van de zijde der planters die van het crediet gebruik zullen maken, ook voor behoorlijke aflossing van het kapitaal der leening genoegzame zekerheid aan te bieden.

Het is hier de plaats om de redenen te vermelden, waarom men bij de *concept-leening verordening* voorstelt het bedrag dier leening tot 2½ miljoen op te voeren en de aflossing van elke serie binnen 25 jaren (*) te doen plaats vinden.

Het doel is niet alleen om een belangrijken aanvoer van immigranten in betrekkelijk korten tijd mogelijk te maken, om daarna het jaar 1873 met al zijne gevolgen gerust tegemoet te kunnen gaan, maar men wil die immigratie gestadig voort laten gaan en, door een voortdurenden toevoer van arbeiders, den landbouw voor zijne verdere ontwikkeling werkkrachten gedurende vele jaren blijven verschaffen.

Men neemt verder aan, dat jaarlijks (althans de

(*) Dit geschiedt in vier gelijke termijnen, waarvan de eerste verschijnt 10 jaren na de storting van het kapitaal, de 3 volgende telkens 5 jaren later.

eerste jaren) ongeveer 3000 immigranten zullen worden aangevoerd. Stelde men nu het leening-kapitaal op minder bedrag, of nam men de termijnen van aflossing korter, dan zou de gelegenheid om voortdurend voorschot te verleenen voor de kosten van den aanvoer spoedig ontbreken, en het sluiten van eene nieuwe leening (zelfs nog vóór de aflossing van de eerste) zou het noodzakelijk gevolg zijn.

Naar de regeling echter van het aangeboden plan zal de som, die de planter bij de aankomst der Immigranten in de kolonie voor het genoten voorschot terugbetaalt, zoowel als elk gedeelte van dat voorschot dat zij die verder crediet verlangen termijnsgewijze afdoen, terstond weder worden aangewend om nieuwe voorschotten te verschaffen. Verder zullen de interessen ad 6%, die de planter voor het genoten crediet van 5 jaren zal betalen, in dezelfde kas gestort, tot hetzelfde doel medewerken als het overige kapitaal. Eindelijk heeft men aangenomen dat de zoogenaamde *reserve kas*, waarvan de gelden thans in Holland belegd, maar eerlang aan de kolonie zelve ten gebuik zullen worden overgedragen, ook een deel van die kas of dat fonds zal uitmaken. Hierdoor meent men in den geest te handelen van de Commissie, die, door den Gouverneur benoemd om advies uit te brengen, hoe dat kapitaal op de beste wijze ten nutte van het algemeen belang zou dienstbaar gemaakt worden, het voorstel deed om het tot bevordering der immigratie te doen strekken.

Al die gelden voortdurend uitgezet (en met geene andere uitgaven belast, daar de administratie-kosten van het Fonds en van de geheele immigratie wel uit dezelfde kas worden betaald, maar als aequivalent daar-

tegen door de planters voor elke bestelling f10.— gestort wordt) zullen ongetwijfeld het aangegeven doel laten bereiken; gedurende 25 jaren zal men Suriname gestadig van arbeiders kunnen voorzien, en wanneer dan het laatste gedeelte van het geleende kapitaal afgelost en de leening afgelopen zal wezen, dan zal bovendien nog een kapitaal over zijn dat in de kolonie en genoegzaam in omvang kan zijn toegenomen dat men daarmee alleen de immigratie verder door kan zetten. Maar daarvoor, het worde herhaald, moet het te leenen kapitaal tot het voorgestelde maximum kunnen worden opgevoerd, en moet men met de aflossing daarvan niet vroeger beginnen. En hiertegen bestaat ook geen bezwaar. Voor de betaling der renten ad 5% is men gewaarborgd en evenzoo voor de aflossing van het kapitaal. Men kan verder gaan en beweren, dat voor de deelnemers zelve, die in deze leening eene gelegenheid tot geldbelegging zien, spoediger aflossing geene gewenschte zaak zou zijn.

Hierboven werd reeds met een woord gezegd dat men het genot van de premie op den aanvoer van immigranten wil laten aan den planter, die daarmee het bedrag zijner kosten zal zien verminderen, terwijl de premie zelve in de kas of het fonds wordt gestort dat die kosten geheel heeft voorgesloten. Zoo als bekend is, zijn van het millioen, dat bij de Emancipatiewet voor die premien beschikbaar werd gesteld, nog 6 à 7 ton over. Het ligt echter in het voorstel om, ook wanneer dat kapitaal is opgebruikt, de premie te blijven behouden. Nu heerscht er vooralsnog onzekerheid, of men in het Moederland, nadat het millioen zal zijn uitgegeven, verder nog gelden voor die premien zal disponibel stellen. Wel herinnert men zich de woorden van den minister Fransen van de Putte, den 29 December 1865 in de Eerste Kamer uitgesproken,

dat » alsdan de Regering waarschijnlijk niet ongenegen » zou worden bevonden om een nieuw offer tot bevordering der immigratie van de Vertegenwoordiging te » vragen." Maar daartegenover staan de stemmen van verschillende leden uit de Eerste en Tweede Kamer, die duidelijk te kennen gaven dat men bij hen niet op de toestemming in nieuwe offers voor de immigratie naar Suriname te rekenen had.

Bij die onzekerheid en bij de overtuiging dat toch een deel der aanvoerkosten van de schouders der planters moet afgenomen worden en daarom de premie moet behouden blijven, heeft men omgezien naar eene andere bron die daarvoor de noodige gelden kan verschaffen. Men stelt voor een deel der opbrengst van de uitgaande regten jaarlijks daarvoor af te zonderen. Men vermeende tot dien stap gerechtigd te zijn. De uitgaande regten zijn in deze kolonie eene belasting die uitsluitend op den landbouw drukt. Die belasting aan hare bestemming (als onderdeel der algemeene geldmiddelen) te onttrekken, door haar voor een deel aan te wenden ten nutte van den landbouw waaruit zij zelve voortspruit, schijnt onder de bestaande omstandigheden nergens afkeuring te zullen verwekken. Het denkbeeld is in de eerste plaats niet nieuw en werd onder anderen in de vergadering der Koloniale Staten reeds geopperd, bij de behandeling van het *Tarief van inkomende en uitgaande regten*: de stemmen, die zich toen ten gunste daarvan uitlieten, vonden bijval. En van de zijde van het Bestuur werd bij dezelfde gelegenheid wel niet gelijk denkbeeld voorgesteld, maar toch eene meening geuit, die, met betrekking tot de koloniale schatkist, dezelfde gevolgen zou hebben. Zooals vooral blijkt uit de § 6 van de beantwoording van het voorloopig verslag over die concept-wet, lag het in de bedoeling van het

Bestuur om die uitgaande regten af te schaffen, zoo niet terstond (omdat de omstandigheden het nog niet toelieten), dan toch langzamerhand.

Verdere toelichting schijnt overbodig. De ondergeteekenden hopen dat aan het plan, zij het ook met eenige wijziging, uitvoering moge gegeven worden. Wat er echter ook van dit voorstel worde, zij uiten den wensch, dat spoedig eene geschikte oplossing worde gegeven aan de questie der immigratie naar Suriname, waardoor deze kolonie haar landbouw weder den vorigen bloei kan zien hernemen en daardoor zal kunnen verrijzen uit den treurigen toestand waarin zij zich bevindt; om, in stede van een voortdurenden lastpost voor het Moederland te worden met steeds stijgende behoefte aan bijdragen uit de Nederlandsche schatkist, spoedig in staat te worden gesteld geheel uit eigen middelen in haar huishouden te voorzien.

Paramaribo, 1 September 1868.

G. J. A. BOSCH REITZ.
 FERGUS CARSTAIRS, mede voor
 P. R. PLANTEAU.
 S. ABENDANON Sz.
 VAN AFFELEN v. OORDE.

